

Regionální účty 2013 – Středočeský kraj

Úvod

V návaznosti na mimořádnou revizi národních účtů publikovanou v říjnu 2014 a na předběžnou sestavu ročních národních účtů za rok 2013 publikoval ČSÚ k 15. prosinci 2014 také odpovídající údaje regionálních účtů. Revidovány byly všechny dříve publikované údaje za období let 1995 až 2012 a současně byly rozšířeny o předběžnou sestavu za rok 2013. Mimořádná revize údajů v celé časové řadě od roku 1995 souvisela s přechodem na revidovaný evropský standard národních účtů ESA 2010.

Podrobné informace a popisy změn provedených v revizi jsou součástí internetové prezentace ročních národních účtů, viz: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/hdp_narodni_ucty

Dopady změn na trendy vývoje byly poměrně nevýrazné, protože ke klíčovým metodickým úpravám docházelo v celé časové řadě. Metodické změny se promítaly v celých národních účtech a ovlivnily proto v určité míře strukturu i objem všech ukazatelů regionálních účtů.

Komentář k revizi regionálních účtů, srovnání dat před revizí a po revizi a stručná analýza regionálního vývoje HPH a HDP v roce 2013 je uvedena na internetových stránkách v oddíle Regionální účty, viz: [Komentář k mimořádné revizi a k regionálnímu HDP za rok 2013](#)

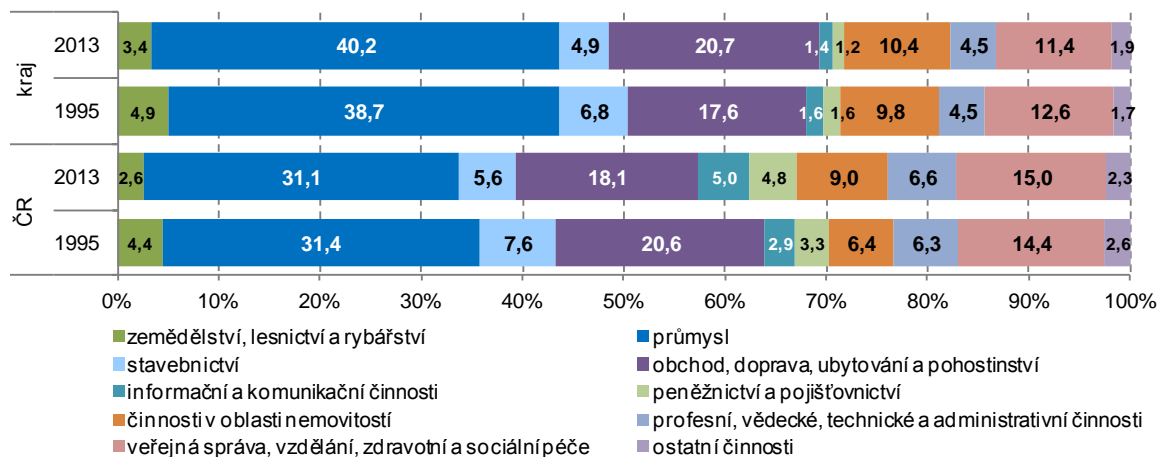
I. Hrubá přidaná hodnota

Hrubá přidaná hodnota (HPH) dosáhla v roce 2013 ve Středočeském kraji výše 401,6 mld. Kč, což představovalo 11% podíl na celorepublikové hodnotě, nejvyšší po Hl. m. Praze (podíl 24,9 %). V roce 1995 se Středočeský kraj podílel na celorepublikové hodnotě 9,9 %, což byla až čtvrtá nejvyšší hodnota po Hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Zatímco se podíl HPH v běžných cenách na celorepublikové hodnotě v ostatních krajích mezi lety 1995 a 2013 snížil, Středočeský kraj byl jedním ze tří krajů, kde nastal nárůst (s Hl. m. Prahou a Jihomoravským krajem). Průměrně došlo v České republice ke 2,5 násobnému zvýšení HPH mezi lety 1995–2013, přičemž Středočeský kraj dosáhl druhého nejvyššího zvýšení - 2,8 násobného, hned po Hlavním městě Praze, kde se HPH zvýšila více než trojnásobně.

V porovnání se strukturou HPH podle odvětví za celou republiku se v roce 2013 vyznačoval Středočeský kraj nadprůměrným podílem odvětví průmyslu (v ČR to bylo 31,1 %, v kraji 40,2 %) a vyšší zastoupení měl v kraji i primární sektor (odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství se na HPH v celé republice podílelo 2,6 %, zatímco ve Středočeském kraji to bylo 3,4 %). V rámci služeb se nadprůměrným podílem HPH v kraji vyznačovalo odvětví obchodu, doprava, ubytování a pohostinství a také činnosti v oblasti nemovitostí. Naopak podprůměrné bylo ve Středočeském kraji zastoupení odvětví stavebnictví (Středočeský kraj 4,9 %, Česká republika 5,6 %), veřejná správa, vzdělání, zdravotní a sociální péče (Středočeský kraj 11,4 %, ČR 15 %), informační a komunikační činnosti a odvětví peněžnictví a pojišťovnictví.

Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty ve Středočeském kraji a ČR

Mezi lety 1995 a 2013 došlo ke změnám v odvětvové struktuře HPH. Ve Středočeském kraji se výrazně zvýšil podíl průmyslu na HPH (z 38,7 % na 40,2 %), zatímco trend v celé republice byl opačný (snížení z 31,4 % na 31,1 %). Podobně tomu bylo i v případě odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství, které zaznamenalo ve Středočeském kraji nárůst (z 17,6 % na 20,7 %), zatímco v ČR se jednalo o pokles (z 20,6 % na 18,1 %). K nárůstu došlo také u činností v oblasti nemovitostí (stejně jako v celé ČR). Naopak pokles podílu na HPH vykázala mezi roky 1995 a 2013 ve Středočeském kraji i České republice jako celku odvětví primárního sektoru a stavebnictví.

II. Regionální HDP

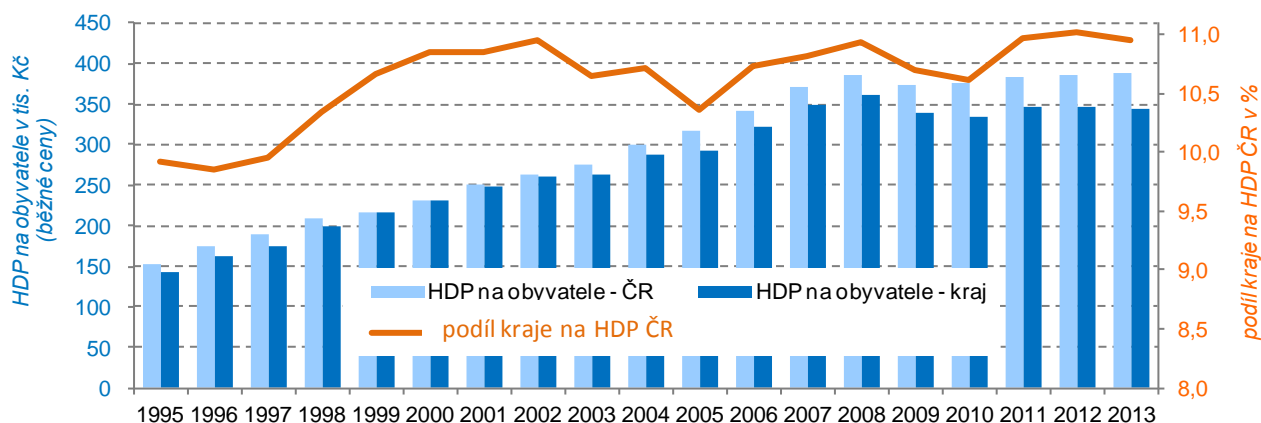
Hodnota hrubého domácího produktu (HDP) dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2013 hodnoty 447,8 mld. Kč. Na jednoho obyvatele tak připadalo 345 tis. Kč (13 288 EUR), což byla 4. nejvyšší hodnota mezi kraji (po Hl. m. Praze, Jihomoravském a Plzeňském kraji).

V druhé polovině 90. let zesiloval Středočeský kraj z hlediska HDP svoje postavení v rámci celé republiky. Zatímco v roce 1995 se Středočeský kraj na celorepublikové hodnotě podílel 9,9 %, v roce 2002 to bylo 11 %. Po období mírného poklesu a kolísání mezi lety 2003-2010 se hodnota podílu Středočeského kraje opět vrátila v roce 2011 na 11 % a tuto hodnotu si udržuje celé poslední tři roky.

Zatímco v roce 1995 stál Středočeský kraj na 4. místě v podílu na republikovém HDP (po Hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji), od roku 1998 zaujímá neustále druhé místo za Hl. m. Prahou.

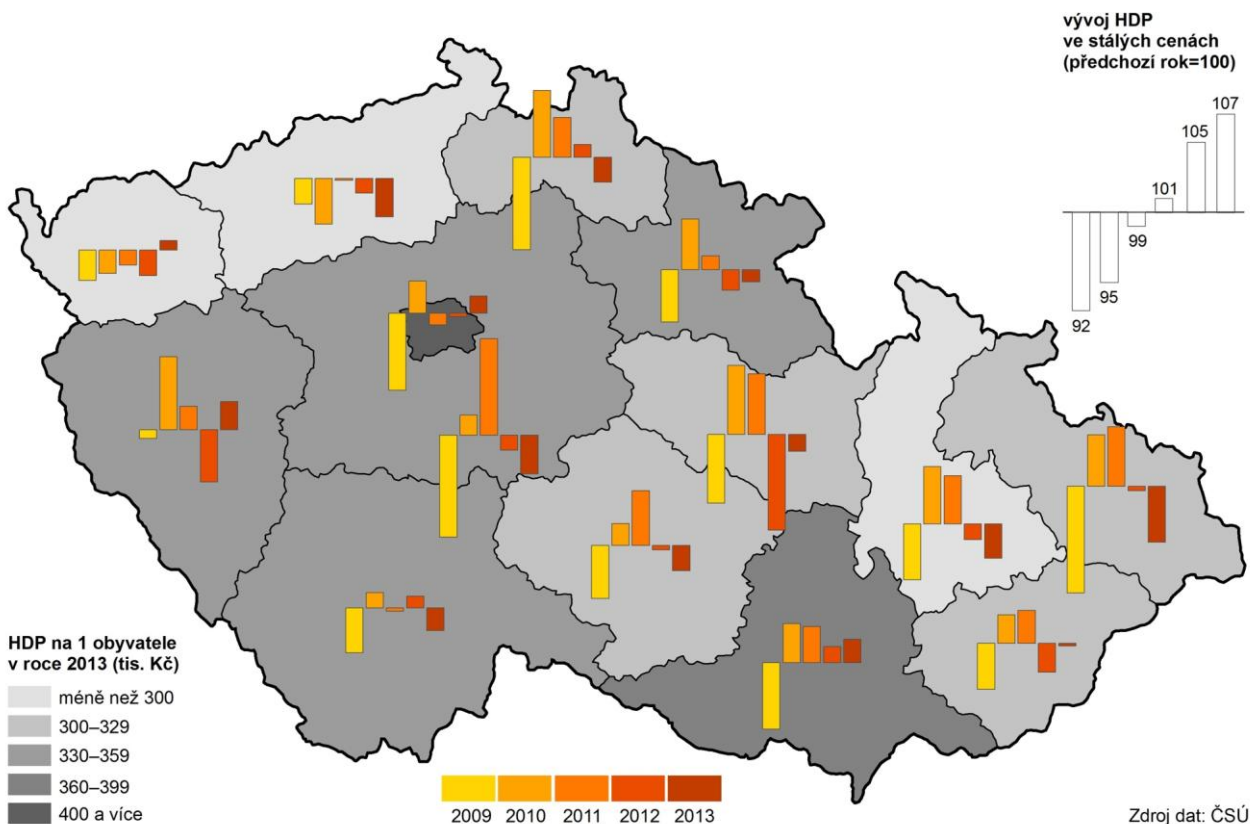
Vývoj Středočeského kraje z dlouhodobého pohledu dobře popisuje ukazatel vývoje regionálního HDP ve stálých cenách, kdy je za základ brána hodnota z roku 1995 (100 %). V roce 2013 dosáhl Středočeský kraj hodnoty 184,5 %, což bylo nejvíce ze všech krajů České republiky (průměr republiky jako celku činil 150,0 %). Podobné postavení je u Středočeského kraje možné sledovat i tehdy, kdy je za základ brán rok 2000 (tj. rok 2000 = 100 %), v tomto případě se hodnota HDP ve stálých cenách v kraji pohybovala v roce 2013 na 153,8 %, zatímco v celé ČR to bylo 137,3 %.

Hrubý domácí produkt ve Středočeském kraji

Z výše uvedeného vyplývá i vývoj postavení Středočeského kraje mezi ostatními regiony České republiky z hlediska hodnoty HDP na obyvatele. I v tomto ukazateli se postavení Středočeského kraje mezi lety 1995 a 2013 zlepšilo. Zatímco v roce 1995 se nacházel Středočeský kraj hodnotou dosaženého HDP na obyvatele v porovnání s celorepublikovým průměrem (100 %) svými 92,5 % na 7. místě, v roce 2013 obsadil s 88,8 % průměru České republiky 4. místo za Hl. m. Prahou, krajem Jihomoravským a Plzeňským.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2009 až 2013

V souvislosti s tím je možné sledovat i vývoj meziročních změn regionálního HDP ve stálých cenách. V celém sledovaném období 1995–2013 zaznamenal Středočeský kraj spolu s Prahou nejvíce meziročních nárůstů mezi krají, celkem vzrostl HDP patnáctkrát oproti pouze třem poklesům. U celorepublikového HDP se jednalo o třináct nárůstů versus pět poklesů.

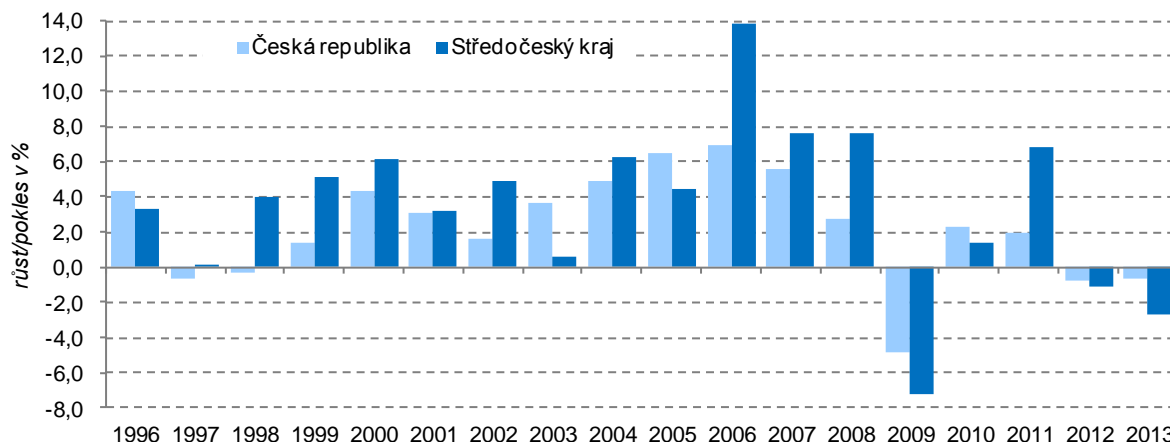
Nejvyšší meziroční nárůst HDP vykázal Středočeský kraj v roce 2006 (stejně jako ČR) - o 13,8 % (v ČR o 6,9 %), což byla zároveň nejvyšší zaznamenaná hodnota meziročního nárůstu HDP v celém sledovaném období mezi všemi krají.

Naopak největší meziroční propad HDP proběhl v roce 2009, což byl jediný rok, kdy zaznamenaly pokles hodnoty HDP všechny krají. Ve Středočeském krají se jednalo o pokles o 7,2 % (v ČR o 4,8 %), což byla druhá nejvyšší hodnota meziročního poklesu HDP za celé sledované období mezi všemi krají. Po propadu v roce 2009 následoval ve Středočeském krají slabý nárůst v roce 2010 (o 1,4 %) a vysoký nárůst v roce 2011 - o 6,8 %, což byla nejvyšší hodnota meziročního nárůstu mezi krají. V posledních dvou sledovaných letech 2012 a 2013 však HDP Středočeského krají opět meziročně klesal, v roce 2013 byl 2,7% pokles druhým nejvyšším mezi krají.

V porovnání HDP s průměrem 28 zemí Evropské unie (EU28 = 100 %) dosáhla hodnota HDP na obyvatele v paritě kupní síly ve Středočeském krají v roce 2013 celkem 73 %.

Na jednoho zaměstnance v hlavním pracovním poměru podle místa pracoviště připadala ve Středočeském krají v roce 2013 hodnota HDP v běžných cenách ve výši 1 008 tis. Kč, což představovalo 105,6 % celorepublikového průměru, nejvíce po Hl. m. Praze (144,4 %). V případě jednoho zaměstnaného včetně sebezaměstnaných osob podle místa pracoviště to bylo v roce 2013 ve Středočeském krají celkem 802 tis. Kč, což představovalo 99,8 % celorepublikového průměru, nejvíce po Hl. m. Praze (138,4 %).

Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách ve Středočeském kraji a ČR

III. Tvorba hrubého fixního kapitálu

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v běžných cenách dosáhla v roce 2012 ve Středočeském kraji výše téměř 133 mld. Kč. To odpovídalo zastoupení na celorepublikové hodnotě ve výši 12,6 %, což byl po Hl. m. Praze (25,5 %) druhý nejvyšší podíl mezi kraji. Nejvyšší hodnota THFK byla dosažena v roce 2007 (téměř 140 mld. Kč), v následujících třech letech klesala a opětovný růst zaznamenala v posledních dvou letech 2011 a 2012. Údaj za rok 2013 není ještě v regionálním členění k dispozici.

Celorepubliková hodnota THFK se mezi roky 1995 a 2012 zdvojnásobila. Středočeský kraj zaznamenal druhý nejvyšší nárůst (232 %) za Prahou, kde došlo ke ztrojnásobení hodnoty.

Na 1 obyvatele připadla v roce 2012 hodnota THFK ve výši 103,4 tis. Kč, což řadilo Středočeský kraj na druhé místo za Hl. m. Prahu (216 tis. Kč).

IV. Čistý disponibilní důchod domácností

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v běžných cenách dosáhl v roce 2013 ve Středočeském kraji hodnoty 273,4 mld. Kč (10 523 mil. EUR), na jednoho obyvatele tak připadalo 210,8 tis. Kč, což je po Praze (257,7 tis. Kč) druhá nejvyšší hodnota mezi kraji. Středočeský kraj se v celém sledovaném období let 1995–2013 umísťoval hodnotou tohoto ukazatele na druhé pozici za Hlavním městem Prahou. Přední místo si Středočeský kraj udržoval i celkovým podílem ČDDD na celorepublikové hodnotě tohoto ukazatele. V roce 2013 to bylo 13,3 %, tedy nejvíce po Hl. m. Praze (15,6 %). Druhou pozici mezi kraji si Středočeský kraj drží nepřetržitě od roku 1999, mezi roky 1995 a 1998 stál na třetím místě za regionem hlavního města a Moravskoslezským krajem.

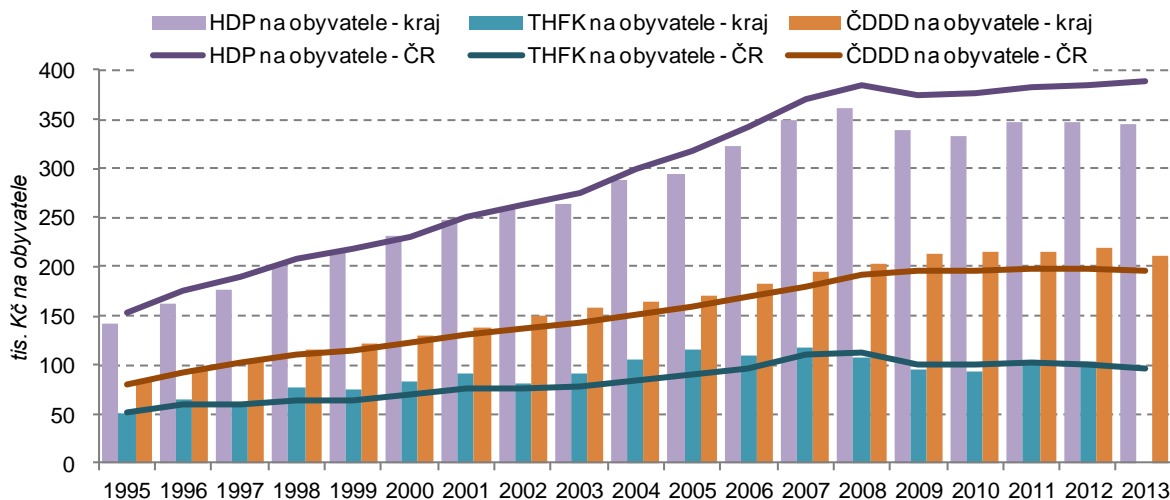
V. Porovnání vývoje tvorby HDP a ČDDD na obyvatele

V případě porovnání vývoje hrubého domácího produktu a čistého disponibilního důchodu domácností je možné sledovat příznivější vývoj u ČDDD, který na rozdíl od HDP do velké míry naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících osob v jednotlivých regionech.

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele se v celém sledovaném období 1995–2013 pohybuje na vyšší úrovni než celorepublikový průměr a s výjimkou let 2011 a 2013 docházelo k jeho stálému nárůstu. Naopak hodnota hrubého domácího produktu na obyvatele vykazuje ve Středočeském kraji nižších hodnot než v případě celé republiky (stejně jako ve všech krajích kromě Prahy) a k poklesům došlo ve třech letech 2009, 2010 a 2013.

Pokud vztáhneme ukazatele Středočeského kraje k průměru České republiky (HDP/ČDDD na obyvatele ČR = 100 %), zaznamenáme rovněž příznivější vývoj u ČDDD na obyvatele, kdy došlo ke zvýšení ze 103,8 % v roce 1995 na 107,6 % v roce 2013, naopak hodnota HDP na obyvatele byla oproti republikovému průměru v roce 2013 nižší (88,8 %) než v roce 1995 (92,5 %).

Vývoj HDP, THFK a ČDDD^{*)} na obyvatele ve Středočeském kraji a ČR

^{*)} THFK - tvorba hrubého fixního kapitálu, ČDDD - čistý disponibilní důchod domácností

Zdroje:

[HDP, národní účty](#)

[Data báze regionálních účtů](#)

[Komentář k mimořádné revizi a k regionálnímu HDP za rok 2013](#)

Makroekonomické ukazatele ve Středočeském kraji

	1995	2000	2005	2009	2010	2011	2012	2013
Hrubý domácí produkt (HDP)								
v mil. Kč	156 776	257 694	337 650	419 852	419 500	441 181	446 066	447 830
v mil. EUR	4 519	7 239	11 337	15 882	16 592	17 941	17 737	17 237
v mil. PPS ¹⁾	.	.	.	.	.	24 846	25 254	25 248
vývoj ve stálých cenách, předchozí rok = 100	.	106,1	104,4	92,8	101,4	106,8	98,9	97,3
podíl kraje na HDP České republiky (%)	9,9	10,9	10,4	10,7	10,6	11,0	11,0	11,0
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele								
v Kč	141 555	231 500	293 576	338 680	333 680	346 542	346 878	345 226
v EUR	4 080	6 503	9 857	12 812	13 197	14 093	13 793	13 288
v PPS ¹⁾	.	.	.	.	.	19 516	19 639	19 464
průměr ČR = 100	92,5	100,2	92,2	90,6	88,8	90,4	90,1	88,8
průměr EU 28 ²⁾ v PPS ¹⁾ = 100	.	.	.	.	.	54,2	52,0	50,0
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnance								
v Kč	362 841	635 691	819 967	916 585	937 233	985 437	995 714	1 008 043
průměr ČR = 100	103,4	111,3	105,2	101,3	100,8	103,6	104,7	105,6
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného								
v Kč	315 233	528 449	663 461	753 980	763 078	800 119	800 395	801 801
průměr ČR = 100	101,9	108,2	100,2	98,2	97,6	100,3	100,1	99,8
Hrubá přidaná hodnota (HPH)								
v mil. Kč	142 849	235 464	305 677	380 386	380 158	398 868	401 594	401 632
v tom podíl odvětví (%)								
zemědělství, lesnictví a rybnářství	4,9	3,4	3,0	2,2	2,3	3,1	3,5	3,4
průmysl	38,7	39,3	37,7	37,4	38,4	39,4	40,0	40,2
stavebnictví	6,8	5,1	6,0	6,1	5,9	5,8	5,2	4,9
služby	49,6	52,2	53,3	54,4	53,4	51,6	51,3	51,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)								
v mil. Kč	57 230	92 079	132 038	118 117	116 613	131 065	132 978	.
podíl kraje na THFK České republiky (%)	10,8	12,6	14,3	11,1	10,9	12,3	12,6	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele								
v Kč	51 674	82 719	114 803	95 281	92 757	102 950	103 409	.
průměr ČR = 100	101,0	116,7	127,5	94,0	91,5	101,1	103,0	.
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)								
v mil. Kč	91 105	144 961	196 354	263 984	271 695	273 584	281 041	273 394
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	11,1	11,5	12,1	12,8	13,1	13,2	13,4	13,3
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele								
v Kč	82 260	130 226	170 724	212 946	216 112	214 897	218 548	210 756
průměr ČR = 100	103,8	106,0	107,3	108,7	109,9	109,1	109,9	107,6

¹⁾ PPS, PPCS - standardy kupní síly

²⁾ EU28 - 28 členských států EU